

REKOMENDACJE

dla rynku dealerskiego i leasingowego

Rozciągnięcie uprawnień konsumenckich w zakresie odstąpienia od umowy zawartej na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa na jednoosobowych przedsiębiorców **od 1 stycznia 2021 roku**

SPIS TREŚCI

- STR. 03** Wprowadzenie
- STR. 04** I. Na czym polegają zmiany od 1 stycznia 2021 roku – wprowadzenie kategorii quasi-przedsiębiorcy
- STR. 07** II. Prawo odstąpienia od umowy sprzedaży zawartej na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa dealera przez quasi-przedsiębiorcę
- STR. 12** III. Dopuszczalność rejestracji przez kupującego auta w okresie 14 dni od dnia zawarcia umowy sprzedaży oraz konsekwencje z tego wynikające
- STR. 15** Wzór informacji o prawie do odstąpienia od umowy przez konsumenta oraz quasi przedsiębiorcę przy zawieraniu umowy na odległość albo poza lokalem przedsiębiorstwa
- STR. 17** Wyłączenie umowy leasingu z prawa do odstąpienia od niej
- STR. 18** Autorzy

WPROWADZENIE

Od 1 stycznia 2021 roku pojawi się nowa kategoria kupujących. Będą to tzw. quasi-przedsiębiorcy, którzy uzyskają uprawnienia wynikające z Kodeksu cywilnego i innych przepisów szczególnych, które przysługiwały do tej pory tylko konsumentom.

Zmiany będą istotne również dla branży motoryzacyjnej. Do tej pory kupujący przedsiębiorca będący osobą fizyczną prowadzący działalność jednoosobową w transakcjach z drugim przedsiębiorcą (salonem dealerskim lub serwisem) nie miał specjalnych przywilejów ani ochrony prawnej, umowy między przedsiębiorcami były kształtowane dowolnie, na zasadzie swobody umów.

Po 1 stycznia 2021 roku ulegnie to zmianie, co będzie miało konsekwencje dla rynku dystrybucji samochodów oraz rynku serwisowego. Czy może mieć wpływ na przedsiębiorców finansujących zakupy pojazdów w formie leasingu?

Rozszerzenie ochrony konsumenckiej w niektórych czynnościach prawnych z udziałem przedsiębiorców ma znieść dysproporcję praw i obowiązków tych podmiotów.

I. NA CZYM POLEGAJĄ ZMIANY OD 1 STYCZNIA 2021 ROKU – WPROWADZENIE KATEGORII QUASI-PRZEDSIĘBIORCY

Zmiany wchodzi w życie od 1 stycznia 2021 roku. Pierwotnie ich wejście w życie było planowane od 1 czerwca 2020 roku, ale zostało odsunięte w czasie z uwagi na epidemię Covid19.

Przepisy dotyczące definicji konsumenta wynikającej z art. 22¹ Kodeksu cywilnego nie ulegną zmianie.

Art. 22¹. [Konsument]

Za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

Nowe przepisy wyodrębniają sytuacje, w których część uprawnień przysługujących konsumentom będzie przysługiwać przedsiębiorcom, tworząc tym samym trzecią kategorię nabywców, tzw. quasi-przedsiębiorców. Kwalifikacja będzie zależać od charakteru zakupu.

Podział kupujących wg charakteru zakupu:

- A. konsument – np. zakup prywatny niezwiązany z działalnością gospodarczą, nawet gdyby taką działalność prowadził
- B. przedsiębiorca – np. zakup samochodu przez spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością „na firmę”
- C. quasi-przedsiębiorca – np. zakup samochodu przez prawnika będącego osobą fizyczną prowadzącą jednoosobową działalność gospodarczą

Co do zasady, nie każdy zakup przez przedsiębiorcę będącego osobą fizyczną prowadzącą jednoosobową działalność gospodarczą będzie dawał podstawę do zakwalifikowania takiego podmiotu jako quasi-przedsiębiorcy, ale w praktyce większość takich transakcji, w szczególności w przypadku sprzedaży pojazdów, będzie niestety miała taki charakter.

Kwalifikacja taka będzie miała miejsce w sytuacji, kiedy charakter zakupu zostanie uznany za niezawodowy. Wtedy przedsiębiorca będzie mógł skorzystać z przywilejów właściwych konsumentom.

Na podstawie ustawy z dnia 31 lipca 2019 roku o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia obciążeń regulacyjnych, do Kodeksu cywilnego wprowadzono następujące zmiany:

1) po art. 385⁴ dodaje się art. 385⁵ w brzmieniu:

„Art. 385⁵. Przepisy dotyczące konsumenta, zawarte w art. 385¹-385³, stosuje się do osoby fizycznej zawierającej umowę bezpośrednio związaną z jej działalnością gospodarczą, gdy z treści tej umowy wynika, że nie posiada ona dla niej charakteru zawodowego, wynikającego w szczególności z przedmiotu wykonywanej przez nią działalności gospodarczej, udostępnionego na podstawie przepisów o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.”;

2) po art. 556³ dodaje się art. 556⁴ i art. 556⁵ w brzmieniu:

„Art. 556⁴. Zawarte w niniejszym dziale przepisy dotyczące konsumenta, z wyjątkiem art. 558 § 1 zdanie drugie, stosuje się do osoby fizycznej zawierającej umowę bezpośrednio związaną z jej działalnością gospodarczą, gdy z treści tej umowy wynika, że nie posiada ona dla tej osoby charakteru zawodowego, wynikającego w szczególności z przedmiotu wykonywanej przez nią działalności gospodarczej, udostępnionego na podstawie przepisów o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.

Art. 556⁵. Przepisów art. 563 oraz art. 567 § 2 dotyczących kupującego nie stosuje się do osoby fizycznej zawierającej umowę bezpośrednio związaną z jej działalnością gospodarczą, gdy z treści tej umowy wynika, że nie posiada ona dla tej osoby charakteru zawodowego, wynikającego w szczególności z przedmiotu wykonywanej przez nią działalności gospodarczej, udostępnionego na podstawie przepisów o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.”;

3) po art. 576⁴ dodaje się art. 576⁵ w brzmieniu:

„Art. 576⁵. Przepisy dotyczące konsumenta, zawarte w niniejszym dziale, stosuje się do osoby fizycznej zawierającej umowę bezpośrednio związaną z jej działalnością gospodarczą, gdy z treści tej umowy wynika, że nie posiada ona dla tej osoby charakteru zawodowego, wynikającego w szczególności z przedmiotu wykonywanej przez nią działalności gospodarczej, udostępnionego na podstawie przepisów o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.”;

4) w art. 981¹ w § 2 w pkt 4 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

„5) ogół praw i obowiązków współnika spółki osobowej.”

Dla dalszego omówienia zmian istotny jest art. 385⁵ Kodeksu cywilnego. Krótko mówiąc, kwalifikacja jako quasi-przedsiębiorca będzie polegać na tym, że podmiot ten będzie – przez pryzmat swojej wiedzy i działalności którą na co dzień prowadzi – miał prawo „nie znać się” na towarze lub usłudze którą zakupił. Wtedy zakup nie będzie miał charakteru zawodowego. Z tego tytułu ustawodawca przyzna mu większą ochronę.

Ocena tego, czy zakup miał charakter zawodowy, czy też nie, będzie dokonywana głównie na podstawie wpisu w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Tam bowiem każdy może dokonać weryfikacji przedsiębiorcy w zakresie przedmiotu prowadzonej działalności, czyli PKD. W interpretacji charakteru zakupu można powołać się na wpis danego podmiotu opublikowany w CEIDG.

Co zyska quasi przedsiębiorca?

1. szersze prawo rękojmi – objęci nową ochroną przedsiębiorcy zyskają prawo do domniemania istnienia wady fizycznej w momencie wydania rzeczy – jeżeli wada została stwierdzona w ciągu roku od wydania rzeczy;
2. gwarancję zakazu zamieszczania klauzul abuzywnych, czyli niedozwolonych w umowach z konsumentami.
3. **możliwość odstąpienia od umowy zawartej na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa w terminie 14 dni lub nawet 12 miesięcy, jeżeli sprzedawca nie poinformuje o prawie odstąpienia od umowy – na podstawie ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta (Dz. U. z 2020 r. poz. 287 tj.).**

Przedmiotem niniejszego dokumentu i zawartych w nim rekomendacji jest możliwość odstąpienia od umowy zawartej na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa.

II. PRAWO ODSTĄPIENIA OD UMOWY SPRZEDAŻY ZAWARTEJ NA ODLEGŁOŚĆ LUB POZA LOKALEM PRZEDSIĘBIORSTWA DEALERA PRZEZ QUASI-PRZEDSIĘBIORCĘ

Wprowadzenie zmian wynikających z przepisów Kodeksu cywilnego w brzmieniu od 1 stycznia 2021 roku to jedno. Druga kwestia to możliwość odstąpienia od umowy zawartej na odległość przez quasi-przedsiębiorcę w terminie 14 dni lub nawet 12 miesięcy, jeżeli sprzedawca nie poinformował o prawie odstąpienia od umowy.

W sytuacji kiedy umowa zawarta jest poza lokalem przedsiębiorstwa lub na odległość, zgodnie z art. 27 ustawy o prawach konsumenta (którego stosowanie od 1 stycznia 2021 roku będzie rozszerzone na quasi-przedsiębiorców zgodnie z art. 38a tej ustawy) klientowi będzie przysługiwało prawo do odstąpienia od umowy bez podawania przyczyny. Wynika to z faktu, że powołany przepis posługuje się pojęciem „umowy”, a więc dotyczy każdej umowy (poza ustawowymi wyłączeniami, wymienionymi w art. 38 ustawy o prawach konsumenta, które nie obejmują umowy sprzedaży ani leasingu).

Umowa zawarta na odległość:

- zawarta z konsumentem w ramach zorganizowanego systemu zawierania umów na odległość,
- bez jednoczesnej fizycznej obecności stron,
- z wyłącznym wykorzystaniem jednego lub większej liczby środków porozumiewania się na odległość do chwili zawarcia umowy włącznie.

Umowa zawarta poza lokalem przedsiębiorstwa:

- umowa z konsumentem,
- zawarta przy jednoczesnej fizycznej obecności stron w miejscu, które nie jest lokalem przedsiębiorstwa danego przedsiębiorcy,
- w wyniku przyjęcia oferty złożonej przez konsumenta w okolicznościach, o których mowa w punkcie poprzednim lub

II.

- w lokalu przedsiębiorstwa danego przedsiębiorcy lub za pomocą środków porozumiewania się na odległość bezpośrednio po tym, jak nawiązano indywidualny i osobisty kontakt z konsumentem w miejscu, które nie jest lokalem przedsiębiorstwa danego przedsiębiorcy, przy jednoczesnej fizycznej obecności stron lub

- podczas wycieczki zorganizowanej przez przedsiębiorcę, której celem lub skutkiem jest promocja oraz zawieranie umów z konsumentami.

Przyjmuje się, że lokalem przedsiębiorstwa jest też miejsce prowadzenia działalności gospodarczej przez pełnomocnika lub **zastępcę pośredniego przedsiębiorcy**. Kwalifikacja nieruchomości, jej części bądź ruchomości jako lokalu przedsiębiorstwa jest niezależna od tego, czy przedsiębiorcy przysługuje do niej prawo własności bądź inny tytuł prawny (np. dzierżawa), **czy też korzysta z niej bez podstawy prawnej**.

Dlatego lokal ma być funkcjonalnie powiązany z przedsiębiorstwem, bez względu na tytuł prawny, jaki do niego służy przedsiębiorcy i czy jest on składnikiem jego przedsiębiorstwa. Można stworzyć stoisko na wzór stoisk w centrach handlowych, które będzie przeznaczone na podpisywanie umów leasingowych,.

Wspomniane powyżej definicje wynikają z dyrektywy unijnej. Prawodawca unijny dążył bowiem do tego, by rozszerzyć zakres ochrony w odniesieniu do transakcji zawieranych poza lokalem. Wskazano, że negocjacje w przypadku umów poza lokalem rozpoczyna przedsiębiorca, a w konsekwencji konsument nie jest przygotowany, nie porównał cen oraz jakości dostępnych ofert na rynku.

Zatem, dla kwalifikacji umowy rozstrzygające jest, czy miejsce, w którym dochodzi do zawarcia umowy, jest czy nie jest lokalem przedsiębiorstwa.

Zastosowanie reżimu ustawowego w zakresie dotyczącym umów zawartych poza lokalem przedsiębiorstwa **nie zależy** - odmiennie niż przy umowach zawieranych na odległość - od tego, czy przedsiębiorca **w sposób stały i zorganizowany zawiera umowy poza swoim lokalem**, czy też czasowo lub ubocznie wybrał taką formę świadczenia usług lub sprzedaży towarów. Nie ma również znaczenia, czy zawarcie umowy w miejscu, które nie jest lokalem przedsiębiorstwa (np. w miejscu pracy czy zamieszkania konsumenta) następuje na zaproszenie konsumenta, czy też z inicjatywy przedsiębiorcy.

Definicja lokalu przedsiębiorstwa znajduje się w art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta (Dz. U. z 2020 r. poz. 287 tj.). W myśl tej ustawy lokalem przedsiębiorstwa jest:

- a) miejsce prowadzenia działalności będące nieruchomością albo częścią nieruchomości, w którym przedsiębiorca prowadzi działalność na stałe,
- b) miejsce prowadzenia działalności będące rzeczą ruchomą, w którym przedsiębiorca prowadzi działalność zwyczajowo albo na stałe.

II.

Przez nieruchomości należy rozumieć grunt oraz budynki trwale z gruntem związane, ale może być to również wydzielona część nieruchomości, stanowiąca odrębny od gruntu przedmiot własności. Dla rozstrzygnięcia, czy dana nieruchomość stanowi lokal przedsiębiorstwa nie ma znaczenia jakim tytułem do nieruchomości przedsiębiorca dysponuje. Może być jego właścicielem, najemcą, dzierżycielem bądź korzystać z niego na innej podstawie. Ważne natomiast jest to, że musi wykonywać tam stale działalność gospodarczą. Należy zwrócić uwagę, że jeżeli przedsiębiorca korzysta tylko z części lokalu, to tylko w takim zakresie będziemy mówili o lokalu przedsiębiorstwa.

Więcej wątpliwości budzi druga część definicji. Ustawodawca przyjął, że lokalem przedsiębiorstwa jest również rzecz ruchoma, w którym przedsiębiorca prowadzi działalność zwyczajowo lub na stałe. Takie ujęcie powoduje, że lokalem przedsiębiorstwa będą też wszelkie stoiska czy stragany, w których przedsiębiorca prowadzi swoją działalność i umożliwia obsługę klientów. **Zgodnie z nowym art. 38a ustawy o prawach konsumenta, przepisy z rozdziału 4. zatytułowanego Prawo odstąpienia od umowy stosuje się do quasi-przedsiębiorców.**

Zgodnie z art. 27 uPK konsument (teraz również quasi-przedsiębiorca), który zawarł umowę na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa, może w terminie 14 dni odstąpić od niej bez podawania przyczyny i bez ponoszenia kosztów, z wyjątkiem kosztów określonych w art. 33, art. 34 ust. 2 i art. 35 uPK. Skutkiem tego:

- po stronie sprzedawcy powstaje obowiązek **zwrotu kosztów towaru i kosztów dostarczenia towaru** przy zakupie,
- po stronie kupującego natomiast powstaje **obowiązek odesłania towaru** do sprzedawcy w ciągu 14 dni od odstąpienia.

Art. 34 ust. 1 uPK konsument (teraz również quasi-przedsiębiorca) ma obowiązek zwrócić rzecz przedsiębiorcy lub przekazać ją osobie upoważnionej przez przedsiębiorcę do odbioru niezwłocznie, jednak nie później niż 14 dni od dnia, w którym odstąpił od umowy, chyba że przedsiębiorca zaproponował, że sam odbierze rzecz. **Do zachowania terminu wystarczy odesłanie rzeczy przed jego upływem.**

Sąd w wyroku XVII AmA 8/16 wskazał, że konsumenta (teraz również quasi-przedsiębiorcę) obowiązuje **odpowiedzialność za zmniejszenie wartości rzeczy będące wynikiem korzystania** z niej w sposób wykraczający poza konieczny do stwierdzenia charakteru, cech i funkcjonowania rzeczy.

Zgodnie z art. 33 uPK Jeżeli konsument (teraz również quasi-przedsiębiorca) wybrał sposób dostarczenia rzeczy inny niż najtańszy zwykły sposób dostarczenia oferowany przez przedsiębiorcę, przedsiębiorca nie jest zobowiązany do zwrotu konsumentowi poniesionych przez niego dodatkowych kosztów.

Art. 34. [Zwrot rzeczy przez konsumenta]

1. Konsument ma obowiązek zwrócić rzecz przedsiębiorcy lub przekazać ją osobie upoważnionej przez przedsiębiorcę do odbioru niezwłocznie, jednak nie później niż 14 dni od dnia, w którym odstąpił od umowy, chyba że przedsiębiorca zaproponował, że sam odbierze rzecz. Do zachowania terminu wystarczy odesłanie rzeczy przed jego upływem.

2. Konsument ponosi tylko bezpośrednie koszty zwrotu rzeczy, chyba że przedsiębiorca zgodził się je ponieść lub nie poinformował konsumenta o konieczności poniesienia tych kosztów.

3. Jeżeli umowę zawarto poza lokalem przedsiębiorstwa a rzecz dostarczono konsumentowi do miejsca, w którym zamieszkiwał w chwili zawarcia umowy, przedsiębiorca jest zobowiązany do odebrania rzeczy na swój koszt, gdy ze względu na charakter rzeczy nie można jej odesłać w zwykły sposób pocztą.

4. Konsument ponosi odpowiedzialność za zmniejszenie wartości rzeczy będące wynikiem korzystania z niej w sposób wykraczający poza konieczny do stwierdzenia charakteru, cech i funkcjonowania rzeczy, chyba że przedsiębiorca nie poinformował konsumenta o prawie odstąpienia od umowy zgodnie z wymaganiami art. 12 ust. 1 pkt 9.

Zgodnie natomiast z art. 34 ust. 2 uPK konsument (teraz również quasi-przedsiębiorca) ponosi tylko bezpośrednie koszty zwrotu rzeczy, chyba że przedsiębiorca zgodził się je ponieść lub nie poinformował konsumenta o konieczności poniesienia tych kosztów.

- możliwość zwrotu towaru zakupionego poza lokalem przedsiębiorstwa lub na odległość w ciągu 14 dni
- termin na odstąpienie wynosi 14 dni i liczony jest odpowiednio od otrzymania towaru lub zawarcia umowy
- w sytuacji, gdy zamówienia dotyczyło partii towaru, to czternastodniowy termin liczy się od otrzymania ostatniej zamówionej rzeczy
- konsumenta (quasi-przedsiębiorcę) obowiązują ograniczenia co do możliwości odstąpienia od umowy zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa lub na odległość takie jak konsumenta, a wskazane w art. 38 ustawy o prawach konsumenta, np.:
 - 1. o świadczenie usług, jeżeli przedsiębiorca wykonał w pełni usługę za wyraźną zgodą konsumenta, który został poinformowany przed rozpoczęciem świadczenia, że po spełnieniu świadczenia przez przedsiębiorcę utraci prawo odstąpienia od umowy,
 - 2. w której przedmiotem świadczenia jest rzecz nieprefabrykowana, wyprodukowana według specyfikacji konsumenta lub służąca zaspokojeniu jego zindywidualizowanych potrzeb.
- Prawo odstąpienia nie przysługuje w odniesieniu do umów:
 - 1. o świadczenie usług, jeżeli przedsiębiorca wykonał w pełni usługę za wyraźną zgodą konsumenta, który został poinformowany przed rozpoczęciem świadczenia, że po spełnieniu świadczenia przez przedsiębiorcę utraci prawo odstąpienia od umowy,
 - 2. w której przedmiotem świadczenia jest rzecz nieprefabrykowana, wyprodukowana według specyfikacji konsumenta lub służąca zaspokojeniu jego zindywidualizowanych potrzeb.

II.

XVII AmA 8/16 - zatem konsument, który zawarł umowę poza lokalem przedsiębiorstwa zawsze ma prawo do odstąpienia od umowy, bez względu na charakter nabytej rzeczy. Jednakże w przypadku korzystania z rzeczy **nabytej w sposób wykraczający poza konieczny do stwierdzenia charakteru, cech i funkcjonowania rzeczy ponosi jedynie odpowiedzialność za zmniejszenie wartości rzeczy** i to tylko w sytuacji, gdy został w sposób właściwy poinformowany o przysługującym mu prawie odstąpienia od umowy.

W przypadku gdy konsument wykonuje prawo do odstąpienia od umowy po zgłoszeniu żądania zgodnie z art. 15 ust. 3, konsument płaci przedsiębiorcy kwotę, która jest proporcjonalna do zakresu świadczeń spełnionych do chwili, w której konsument poinformował przedsiębiorcę o skorzystaniu z prawa do odstąpienia od umowy, w porównaniu z całym zakresem umowy. – z dyrektywy 2011/83/UE. To daje podstawę by leasingodawca obciążył kosztami klienta, a następnie leasingodawca rozliczył tą kwotę dealerowi.

*Innymi słowy, otrzymawszy rzecz od przedsiębiorcy na podstawie umowy, konsument może podjąć niezbędne czynności w celu jej zbadania i sprawdzenia, jak funkcjonuje w praktyce i czy nie ma wad. **W tym zakresie powinien obchodzić się z rzeczą, zachowując należytą staranność** (art. 355 § 1 k.c.) – wskazuje to na odpowiedzialność na zasadzie winy (domniemanie winy).*

Jednak: *nie można przypisać konsumentowi odpowiedzialności, gdyby w rezultacie tych czynności doszło do zmniejszenia wartości rzeczy. W takiej sytuacji ryzyko zmniejszenia wartości rzeczy ponosi przedsiębiorca, który organizuje swoją działalność, zawierając umowy z konsumentami na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa. – ryzyko przedsiębiorcy zawierający umowy na odległość.*

Podsumowując, quasi-przedsiębiorca ponosi odpowiedzialność za zmniejszenie wartości rzeczy, gdy korzysta z niej w sposób wykraczający poza zasady określone w art. 34 ust. 4. Powinien wówczas naprawić wyrządzoną szkodę. Ponosi odpowiedzialność ex contractu za naruszenie zobowiązania.

Zmienionych przepisów Kodeksu cywilnego, jak i ustawy o prawach konsumenta nie stosuje się do umów zawartych przed dniem ich obowiązywania, czyli przed 1 stycznia 2021 roku.

III.

III. DOPUSZCZALNOŚĆ REJESTRACJI PRZEZ KUPUJĄCEGO AUTA W OKRESIE 14 DNI OD DNIA ZAWARCIA UMOWY SPRZEDAŻY ORAZ KONSEKWENCJE Z TEGO WYNIKAJĄCE

Tak samo jako konsument, od 1 stycznia 2021 roku quasi-przedsiębiorca po odstąpieniu od umowy w terminie 14 dni, będzie ponosić odpowiedzialność za zmniejszenie wartości rzeczy, **gdy korzysta z niej w sposób wykraczający poza zasady określone w art. 34 ust. 4 ustawy o prawach konsumenta**. Powinien wówczas wyrównać dealerowi ubytek wartości pojazdu jaki nastąpił wskutek jego rejestracji.

Polska ustawa o prawach konsumenta stanowi wdrożenie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 w sprawie praw konsumentów. Zgodnie z art. 9 ust. 1 tej dyrektywy, konsumentowi (a więc od 1 stycznia także quasi-przedsiębiorcy) przysługuje prawo do odstąpienia od umowy w przypadku umowy zawieranej na odległość lub umowy zawieranej poza lokalem przedsiębiorstwa bez ponoszenia jakichkolwiek kosztów innych niż koszty przewidziane w art. 13 ust. 2 i art. 14 dyrektywy.

Co się stanie gdy klient w tym czasie zdążył już zarejestrować auto i nim jeździć? Przepisy traktują 14-dniowy okres jako pewnego rodzaju okres próbny, podczas którego klient może zapoznać się z właściwościami produktu, tak jak ma to miejsce podczas oglądania produktu w stacjonarnym sklepie. Prawo takie wynika z tego, że umowa zawierana poza lokalem przedsiębiorstwa lub na odległość za pośrednictwem platformy internetowej jest traktowana jako surogat tradycyjnego zawierania umowy. Prawodawca uznał, że w takiej sytuacji osoba zawierająca umowę znajduje się w trudniejszych warunkach oraz – w założeniu – może nie wiedzieć do końca z kim umowę zawiera. Dlatego musi mieć prawo do odstąpienia od umowy. Konsument lub quasi-przedsiębiorca musi mieć w tym czasie prawo sprawdzić towar, ale tylko w taki sam sposób, w jaki mógłby to uczynić w tradycyjny sposób. Mówiąc wprost, przepisy dotyczące zawierania umowy poza lokalem przedsiębiorstwa mają chronić klientów przed umowami zawieranymi z różnego typu „domokrażcami” czy wprost na ulicy. Oczywiście uznać należy, że zwiększona ochrona klientów w przypadku takich umów jest wręcz wskazana. Czy musi mieć ona jednak miejsce w przypadku zawierania umowy sprzedaży, gdzie po drugiej stronie stoi bardzo często uznany i bardzo rozbudowany przedsiębiorca? Można mieć ku temu wątpliwości. Ten fakt każe założyć, że uprawnienia klienta w przypadku zawieranej umowy sprzedaży powinny być interpretowane raczej zawężająco niż rozszerzająco.

Art. 14 ust. 2 wspomnianej dyrektywy stanowi, że w przypadku odstąpienia od umowy, konsument odpowiada tylko za wszelkie zmniejszenie wartości towarów wynikające

z obchodzenia się z towarami w sposób inny niż konieczny do stwierdzenia charakteru, cech i funkcjonowania towarów. Rejestracja auta nie jest „konieczna do stwierdzenia charakteru, cech i funkcjonowania towaru”. Co więcej, sam jej fakt powoduje ubytek wartości pojazdu, który pod pewnym względem traci przymiot nowego auta. Wielu klientom zależy na tym, by byli pierwszymi właścicielami samochodu. Sytuację można przyrównać do oddania do sklepu internetowego ubrania z widocznymi śladami użytkowania. Warto w tym miejscu przytoczyć moty 47 preambuły wspomnianej dyrektywy:

„Niektórzy konsumenci korzystają z przysługującego im prawa do odstąpienia od umowy po użyciu towarów w stopniu większym, niż jest to konieczne do stwierdzenia charakteru, cech i funkcjonowania towarów. W takim przypadku konsument nie powinien tracić prawa do odstąpienia od umowy, ale powinien odpowiadać za każde zmniejszenie wartości towarów. W celu stwierdzenia charakteru, cech i funkcjonowania towarów konsument powinien obchodzić się z towarami i sprawdzać je tylko w taki sam sposób, w jaki mógłby to zrobić w sklepie. Na przykład: konsument powinien jedynie przymierzać odzież, lecz nie powinien móc jej nosić. W związku z tym w okresie na odstąpienie od umowy konsument powinien obchodzić się z towarami i sprawdzać je z należytą starannością. Obowiązki konsumenta w przypadku odstąpienia od umowy nie powinny zniechęcać go do korzystania z przysługującego mu prawa do odstąpienia od umowy”.

Czy prawo do rejestracji auta można wyłączyć? Jako takiego wyłączyć go nie można. Ale zarejestrowanie auta uznać należy za „użytek ponad konieczny do stwierdzenia charakteru, cech i funkcjonowania towarów”. W takiej sytuacji dealer jako dostarczający klientowi auto zgodnie z umową będzie mógł żądać od odstępującego od umowy klienta odszkodowania, które wynagrodzi mu zmniejszoną wartość zwróconego samochodu. Podstawą żądania będzie uzasadniona utrata dochodu, wynikająca z konieczności sprzedaży zwróconego samochodu jako używanego.

Oczywiście przyjęcie takiej możliwości będzie przed 1 stycznia 2021 roku wymagało pewnego dostosowania tego stosunku prawnego, jakim jest sprzedaż auta.

W związku z tym należy doprowadzić do sytuacji, w której rejestracja pojazdu będzie dokonywana z inicjatywy klienta i będzie czynnością wobec której to klient jest czynnikiem sprawczym. Tylko wtedy bowiem będzie mowa o tym, że klient doprowadził do użytku auta wykraczającego poza konieczność stwierdzenia jego cech funkcjonalnych.

Tym samym, w powyższym zakresie, rekomendujemy:

1. Dokonanie wydania klientowi auta w stanie wolnym, bez jego rejestracji, w tym zakresie zostanie spisany pierwszy protokół zdawczo-odbiorczy.
2. Wprowadzenie dokumentu „Dyspozycji rejestracji auta”, który będzie podpisywany przez klienta i przekazywany dealerowi.
3. Dokonanie rejestracji auta na zlecenie klienta.

III.

W wyniku wprowadzenia powyższych zmian, to na kupującym spoczywać będzie odpowiedzialność wobec sprzedawcy za ubytek wartości auta z powodu jego rejestracji.

Gdy kupujący będzie chciał zwrócić pojazd, składa oświadczenie o odstąpieniu, wówczas dealer przyjmuje dokument z informacją zwrotną dotyczącą zasadności złożonego oświadczenia, a następnie, jeżeli pojazd wróci w stanie umożliwiającym jego przyjęcie zgodnie z zawartą umową, dealer wystawi korektę do faktury sprzedaży „do zera”. Na podstawie oświadczenia kupującego oraz korekty faktury następuje dokonanie zmian w wydziale komunikacji.

Wniosek o wznowienie postępowania zgodnie z dyspozycją art. 145 § 1 pkt 5 KPA. To powoduje, że powstały stosunek zobowiązaniowy wygasa z mocą wsteczną (przykładowo orzeczenie SN sygn. akt: V CKN 1874/00). Niniejsze powoduje, że z cywilistycznego punktu widzenia umowę traktują się jakby nigdy nie była zawarta, co oznacza, że nabywca nigdy nie był właścicielem – w tym nie był właścicielem w dacie rejestracji pojazdu.

Zgodnie z art. 73 prawa o ruchu drogowym rejestracji pojazdu dokonuje się na wniosek właściciela. Zachodzi zatem klasyczna podstawa do wznowienia postępowania. Jednak na niniejsze wnioskodawca ma miesiąc od momentu dowiedzenia się o podstawie wznowienia (art. 148 § 1 kpa).

Kolejną możliwością jest wniosek o uchylenie decyzji na mocy art. 155 KPA. Zgodne z tym artykułem, aby do uchylenia decyzji ostatecznej doszło, druga strona, która na mocy niniejszej ostatecznej decyzji nabyła prawo, musi wyrazić zgodę na niniejsze. Prócz zgody wymagane jest również, aby przepisy szczególnie nie sprzeciwiały się uchyleniu lub zmianie takiej decyzji, a za niniejszym przemawiał interes strony. W razie czego trzeba by odbierać pełnomocnictwo do przerejestrowania w przypadku odstąpienia. Jednakże jak wskazuje komentarz:

„Zgoda strony na uchylenie lub zmianę decyzji musi być udzielona wyraźnie; nie może tu być mowy o domniemanej zgodzie, chociażby za uchyleniem lub zmianą decyzji przemawiał „słuszny interes strony”.

Na niniejsze wskazuje również wyrok SN z 14.03.1991 roku, [III ARN 32/90](#), OSNCP 1992/6, poz. 112, w którym stwierdzono, że zgoda strony na wzruszenie w całości lub w części decyzji, z której czerpie ona swe prawa, nie może być ani dorozumiana, ani domniemana. Tylko i wyłącznie zgoda udzielona wprost i wyraźnie, przez leasingodawcę - stosowne oświadczenie złożone organowi administracji państwowej-, może stanowić jedną z przestanek zmiany lub uchylenia ostatecznej decyzji na podstawie [art. 155](#).

WZÓR INFORMACJI O PRAWIE DO ODSTĄPIENIA OD UMOWY PRZEZ KONSUMENTA ORAZ QUASI PRZEDSIĘBIORCĘ PRZY ZAWIERANIU UMOWY NA ODLEGŁOŚĆ ALBO POZA LOKALEM PRZEDSIĘBIORSTWA

Prawo do odstąpienia od umowy przez konsumenta:

Jeżeli są Państwo konsumentami w rozumieniu art. 22¹ polskiego kodeksu cywilnego lub przysługuje Państwu równoważna ochrona zgodnie z art. 27 ustawy o prawach konsumenta, przysługuje Państwu prawo do odstąpienia od umowy w ciągu 14 dni. Zgodnie z art. 22¹ polskiego kodeksu cywilnego za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. Z równoważnej ochrony korzysta osoba fizyczna zawierająca umowę bezpośrednio związaną z jej działalnością gospodarczą, gdy z treści tej umowy wynika, że nie posiada ona dla tej osoby charakteru zawodowego, wynikającego w szczególności z przedmiotu wykonywanej przez nią działalności gospodarczej. Poniżej znajduje się pouczenie o prawie do odstąpienia od umowy:

Prawo do odstąpienia od umowy:

Mają Państwo prawo do odstąpienia od niniejszej Umowy w ciągu 14 dni bez podania przyczyny.

Okres odstąpienia wygasa po upływie 14 dni od dnia (i) potwierdzenia Rezerwacji w odniesieniu do wiążącej Rezerwacji oraz (ii) od dnia w którym Państwo lub wskazana przez Państwa osoba trzecia niebędąca przewoźnikiem, weszli w posiadanie Pojazdu w odniesieniu do Wiążącego Zamówienia Pojazdu.

Aby skorzystać z prawa do odstąpienia od Umowy, muszą Państwo poinformować nas ([proszę podać szczegóły]) o swojej decyzji o odstąpieniu od Umowy w drodze jednoznacznego oświadczenia (np. listu wysłanego pocztą lub pocztą elektroniczną). Mogą Państwo skorzystać z załączonego wzoru formularza odstąpienia od Umowy, ale nie jest to obowiązkowe.

Aby dotrzymać terminu odstąpienia od umowy, wystarczy przesłać powiadomienie dotyczące skorzystania z prawa odstąpienia od umowy przed upływem terminu odstąpienia od umowy.

Skutki odstąpienia:

Jeżeli odstąpią Państwo od Umowy, zwrócimy Państwu wszystkie otrzymane od Państwa płatności, w tym opłatę rezerwacyjną i koszty dostawy (z wyjątkiem kosztów dodatkowych wynikających z wyboru przez Państwa innego rodzaju dostawy niż najtańszy rodzaj standardowej

dostawy oferowany przez nas), bez zbędnej zwłoki po otrzymaniu przez nas informacji od Państwa o odstąpieniu od Umowy. Dokonamy zwrotu przy użyciu tych samych środków płatniczych, których użyli Państwo w pierwotnej transakcji, chyba że wyraźnie uzgodniono inaczej; w każdym wypadku nie poniosą Państwo żadnych opłat w wyniku takiego zwrotu.

Będziemy uprawnieni do odmowy zwrotu kosztów do momentu otrzymania przez nas z powrotem Pojazdu lub przedłożenia przez Państwa dowodu na odesłanie do nas Pojazdu, w zależności od tego, która z tych dat jest wcześniejsza.

Mają Państwo obowiązek odesłać lub przekazać nam Pojazd niezwłocznie, a w każdym razie nie później niż w ciągu 14 dni od dnia, w którym poinformowali nas Państwo o odstąpieniu od niniejszej Umowy. Termin jest dotrzymany, jeżeli wyślą Państwo Pojazd przed upływem 14-dniowego okresu odstąpienia od Umowy.

Pokrywają Państwo bezpośrednio koszty powstałe w związku z odesłaniem Pojazdu. Koszty zwrotu (koszty wysyłki) szacowane są na około PLN.

Za utratę wartości Pojazdu należy zapłacić tylko wtedy, gdy utrata wartości spowodowana była użytkowaniem Pojazdu wykraczającym poza zakres kontroli jakości, właściwości i funkcjonalności Pojazdu.

Wzór formularza odstąpienia od umowy:

(Proszę wypełnić i zwrócić ten formularz tylko wtedy, gdy chcą Państwo odstąpić od Umowy.)

- Do [proszę wstawić]
- Ja/ My (*) niniejszym zawiadamiam/-y, że odstępuję/-my od mojej/naszej (*) Umowy dotyczącej Rezerwacji i zakupu następującego Pojazdu
- zamówionego dnia (*)/otrzymanego dnia (*)
- imię i nazwisko konsumenta/-ów,
- adres konsumenta/-ów,
- podpis konsumenta/-ów (tylko w przypadku gdy niniejszy formularz jest zgłoszony w formie papierowej),
- data

Uwaga:

Rejestracja Pojazdu w Państwa imieniu lub w imieniu osoby należącej do Państwa kręgu nie kwalifikuje się, w naszej ocenie, jako środek konieczny do kontroli jakości, charakterystyki i funkcjonalności Pojazdu. W związku z tym jesteśmy uprawnieni do dochodzenia roszczeń z tytułu utraty wartości Pojazdu spowodowanej jego rejestracją w celu użytkowania go na drogach publicznych, jeżeli taka rejestracja nastąpi przed skorzystaniem z prawa odstąpienia od umowy.

WYŁĄCZENIE UMOWY LEASINGU Z PRAWA DO ODSTĄPIENIA OD NIEJ

Umowa leasingu pojazdu w obecnej praktyce rynkowej w ogromnej większości przypadków jest umową zawieraną poza lokalem przedsiębiorstwa. Umowy takie są bowiem najczęściej zawierane w miejscu działalności leasingobiorcy i najczęściej odbywa się to albo z udziałem kuriera, który dostarcza klientowi umowę i ją odbiera, albo przedstawiciel firmy leasingowej osobiście udaje się w to miejsce w celu podpisania przez klienta umowy. Nawet kiedy umowa zawierana jest w dealerstwie, to jest ona również umową zawartą poza lokalem przedsiębiorstwa, ponieważ przez lokal przedsiębiorstwa rozumie się lokal strony umowy, a tutaj jest nią przecież leasingodawca, a nie dealer.

Umowa leasingu może także zostać zawarta jako umowa na odległość, pomimo że zgodnie z art. 709² Kodeksu cywilnego wymagana jest dla niej forma pisemna pod rygorem nieważności. Będzie to miało miejsce w sytuacji kiedy oświadczenia woli stron zostaną złożone w formie elektronicznej i opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu. Wynika to z tego, że art. 78¹ Kodeksu cywilnego zrównuje tę formę z formą pisemną.

W sytuacji, kiedy umowa zawarta jest poza lokalem przedsiębiorstwa lub na odległość, zgodnie z art. 27 ustawy o prawach konsumenta (którego stosowanie od 1 stycznia 2021 roku będzie rozszerzone na quasi-przedsiębiorców zgodnie z art. 38a tej ustawy) klientowi powinno przysługiwać prawo do odstąpienia od umowy leasingu bez podawania przyczyny. Wynika to z faktu, że powołany przepis postuluje się pojęciem „umowy”, a więc dotyczy każdej umowy. Odstąpienie takie powodowałoby, że umowa leasingu zostałaby uznana za nieistniejącą. Tym samym mogłoby dojść do dosyć niewygodnej sytuacji, w której leasingodawcę przestałaby wiązać z leasingobiorcą umowa, ale pozostałby on właścicielem auta które kupił od dealera.

W naszej ocenie nie ma jednak takiego ryzyka, ponieważ umowę leasingu należy uznać za umowę dotyczącą usług finansowych, a tym samym podlega ona wyłączeniu z uregulowań ustawy o prawach konsumenta na podstawie art. 4 ust. 2 tej ustawy.

Umowa dotycząca usług finansowych nie jest definiowana przez przepisy ustawy o prawach konsumenta, niemniej należy przez nią rozumieć umowę której przedmiotem jest kapitał, w szczególności jego dostarczenie, czy akumulowanie. Umowa leasingu, jako wypracowany przez lata model finansowania klientom zakupu pojazdów i innych dóbr materialnych powinna być uznawana właśnie jako takie dostarczenie kapitału.

W tym miejscu należy także wskazać, że Związek Polskiego Leasingu w piśmie z dnia 28 lipca 2020 roku zwrócił się do Ministerstwa Rozwoju, jako autora powyższych zmian w regulacjach, o potwierdzenie czy prawidłowy jest wniosek, zgodnie z którym uprawnienie do odstąpienia od umowy nie powinno przysługiwać w przypadku umów leasingu, ponieważ są to usługi finansowe, wyłączone spod ustawy o prawach konsumenta. Ministerstwo Rozwoju zwróciło się do UOKIK o zajęcie stanowiska w sprawie.

Zarówno Ministerstwo Rozwoju, jak i UOKIK, wskazały, że uprawnienie do odstąpienia od umowy nie powinno przysługiwać w przypadku umów leasingu (bez względu na jego rodzaj), ponieważ są to usługi finansowe.

AUTORZY

Stowarzyszenie
Prawników
Rynku
Motoryzacyjnego

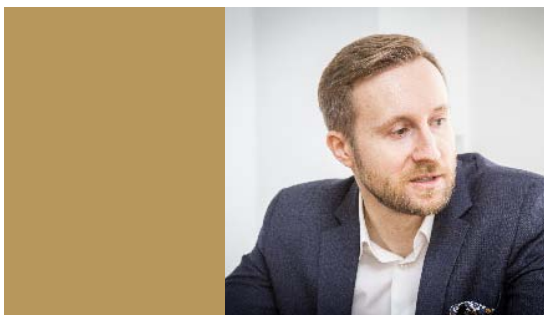
Stowarzyszenie Prawników Rynku Motoryzacyjnego

Stowarzyszenie Prawników Rynku Motoryzacyjnego jest platformą skupiającą prawników i kancelarie świadczące obsługę prawną firm z sektora

motoryzacyjnego. Stowarzyszenie pełni rolę reprezentanta zrzeszonego w nim środowiska i gwaranta wobec przedsiębiorców z branży jakości obsługi prawnej świadczonej przez jego członków. Celem stowarzyszenia jest również prowadzenie działalności edukacyjnej i informacyjnej w zakresie uregulowań prawnych najbardziej istotnych z punktu widzenia branży motoryzacyjnej.

Więcej o nas: www.sprm.org.pl

W razie dodatkowych pytań prosimy o kontakt:

radca prawny Paweł Tuzinek

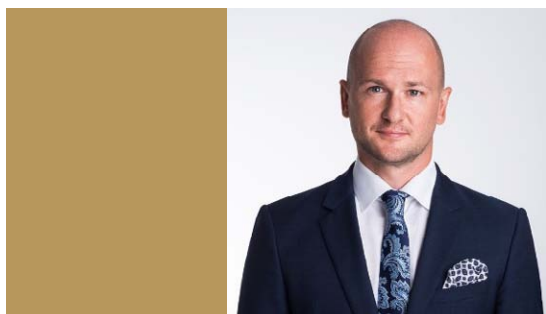
p.tuzinek@zds.org.pl

+48 694-246-921

M. Krotoski Adwokaci i Radcy Prawni

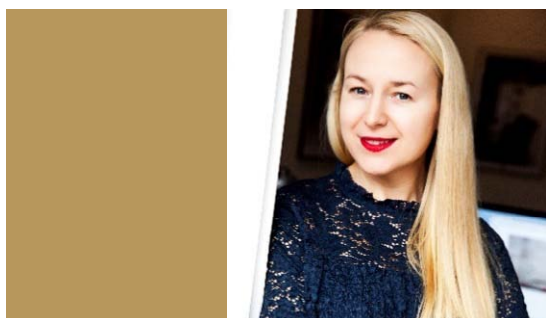
KROTOSKI
ADWOKACI I RADCY PRAWNI

Wieloletnie doświadczenie i szeroka wiedza, a przede wszystkim pasja skierowały nas na tor motoryzacyjnej specjalizacji. Wspieramy podmioty z branży automotive zapewniając kompleksowe rozwiązania prawne. Dbamy o zachowanie najwyższych standardów prawniczych uwzględniając biznesowe potrzeby naszych Klientów. **Zespołem prawników odpowiedzialnych za obsługę branży automotive kierują:**

adw. Maciej Krotoski – partner zarządzający,
redaktor naczelny portalu *moto-prawo.pl*
maciej.krotoski@krotoski-adwokaci.pl
+48 606 677 230

- Specjalizuje się w obsłudze prawnej podmiotów gospodarczych z branży motoryzacyjnej, nadzorując pracę zespołu prawników odpowiedzialnych za ten sektor.
- Aktualnie zajmuje się również zagadnieniami związanymi z elektromobilnością oraz motoryzacją przyszłości.
- Ekspertką wiedzę dzieli się występując jako trener na szkoleniach i konferencjach branżowych oraz publikując artykuły w branżowych mediach.
- Członek Stowarzyszenia Prawników Rynku Motoryzacyjnego.

r. pr. Małgorzata Miller – manager ds. obsługi
prawnej branży automotive
malgorzata.miller@krotoski-adwokaci.pl
+48 664 330 302

- Świadczy bieżące doradztwo prawne w zakresie roszczeń wynikających z rękojmi i gwarancji.
- Opiniuje umowy, materiały reklamowe i informacyjne, weryfikuje zabezpieczenia wiarygodności, sporządza wewnętrzne regulaminy oraz procedury.
- Prowadzi szkolenia dla branży motoryzacyjnej, m.in. z zakresu RODO oraz AML.
- Autorka licznych publikacji w branżowych mediach motoryzacyjnych.
- Członek Stowarzyszenia Prawników Rynku Motoryzacyjnego.

Specjalistyczną wiedzę dzielimy się na eksperckim portalu moto-prawo.pl. Publikujemy artykuły dotyczące kwestii podatkowych, kontraktów i reklamacji, czy też z zakresu prawa pracy. Odrębna kategoria skierowana jest do kadry zarządzającej, a tematy w niej poruszane dotyczą kluczowych kwestii prowadzenia przedsiębiorstwa. Informujemy o planowanych i wprowadzanych zmianach w prawie oraz prezentujemy aktualności mające istotny wpływ na przyszłość branży.

Stowarzyszenie
Prawników
Rynku
Motoryzacyjnego

KROTOSKI
ADWOKACI I RADCY PRAWNI